

IN DE SCHIJNWERPER

Frans Douw: 'We brengen slachtoffers, daders, ex-gedetineerden en nabestaanden allemaal bij elkaar'

Frans Douw (66) woont met zijn vrouw Nel (65) op Allanstraat 140. In zijn boek 'Het zijn mensen' vertelt hij over zijn werk in verschillende gevangenissen en inrichtingen, waaronder het Pieter Baan Centrum.

Hoelang woon je in Westzaan?

Een jaar of vijf. Onze zoon Simon stelde voor om met ons, zijn gezin en zijn schoonmoeder allemaal bij elkaar te gaan wonen. Toen we hier voor het eerst door die fantastische Kerkbuurt reden keken we onze ogen uit. Vervolgens liepen we hier het terrein op waar toen nog paardenstallen stonden. We zagen de weilanden en waren meteen verkocht. We hebben allemaal een eigen woning en kunnen hier ook een bed and breakfast. Westzaan heeft alle genoegens van het buiten wonen; de mentaliteit is dorps. Met een uurtje fietsen of op de brommer zit je zo in Amsterdam. Maar door de heel andere cultuur en omgeving ligt het ook duizend kilometer daarvandaan. Ik doe de sportschool op het Zuideinde en in De Kwaker heb ik leren bridgen. Maar bridgen is echt een bêtasport en ik ben meer van het verhalen vertellen dan van de optelsom.

En nu lekker met pensioen.

Officieel wel. Maar ik ben nog zestig uur per week bezig met allerlei dingen. Een van de grote dingen waar ik altijd tegen gevochten heb is als men zegt: die is anders dan wij. Alsof dat géén mensen zijn. Dan zeg ik: het zijn mensen. Net als wij. Samen met Toon Walravens heb ik Stichting Herstel en Terugkeer opgericht. We brengen slachtoffers, daders, ex-gedetineerden en nabestaanden bij elkaar. Ik uit graag mijn mening over de politiek en wat er in ons land gebeurt. Hoewel dat niet altijd gewaardeerd wordt natuurlijk. Dat vind ik niet erg. Als je oprecht bent en weet waar je het over hebt, dan word je toch serieus genomen. Binnenkort heb ik, op zijn uitnodiging, een gesprek met Frank Weerwind, de nieuwe minister van Justitie.

Als directeur van een ge-

vangen is moet je mensen opsluiten. Soms met geweld. Hoe rijmt zich dat met de gangbare waarden en normen daarbuiten?

Wat ik altijd van gedetineerden hoorde is dat ik recht door zee ben en dat ik het nooit persoonlijk maak. Ik zeg: oké, jij hebt een vechtpartij gehad en het personeel heeft gezien dat jij als eerste sloeg. Eerlijk gezegd weten wij niet wat zich vooraf heeft afgespeeld, want dat kunnen wij ook niet weten. Maar ik ben de baas in deze bajes en ik wil dat het rustig is. Dus als jij uithaalt krijg je van mij gewoon straf. Maar aan de andere kant voel ik ook compassie. Ik heb een gedetineerde nooit afgewezen als persoon. Ik leef uit vriendschap, zou je kunnen zeggen. Daarom ben ik privé nooit bang geweest voor gedetineerden of hun families. In Hoorn wist iedereen waar ik woonde, maar ze zochten me thuis nooit op.

Hoe was het om onderdeel van een machtssysteem te zijn?

O, maar het fenomeen macht heb je ook op een school of wanneer je op een gemeentehuis werkt, hoor. Waarom zou je iemand die bij jou op het gemeentehuis aan het loket komt als een nummer behandelen? Waarom zou je niet kijken naar wat het goede is om te doen en niet alleen maar naar de regel? Ik kom nog vaak op ZMOK-scholen. Daar zitten vaak leerplichtige drop-outs tot zestien jaar, die op geen enkele school meer passen en vaak met enkelbandjes in de klas zitten. Leraars zijn daar aan het overleven. De meeste mensen zullen zich bij binnenkomst afvragen: Waar is de ME om de orde te handhaven? Maar ik zie alleen maar energie. Kinderen die actie willen. Ik ben daar een soort opa.

Waar ben je opgegroeid?

Ik kom uit een Haags gezin met negen kinderen op een paar kleine kamertjes. We waren altijd buiten. Ik heb veel meer gezien en meegemaakt dan mijn broers en zussen. Eerst zat ik op een mulo, toen op de mavo, toen het individuele ivio, en op het laatst even havo. Toen ik bijna zestien was werd

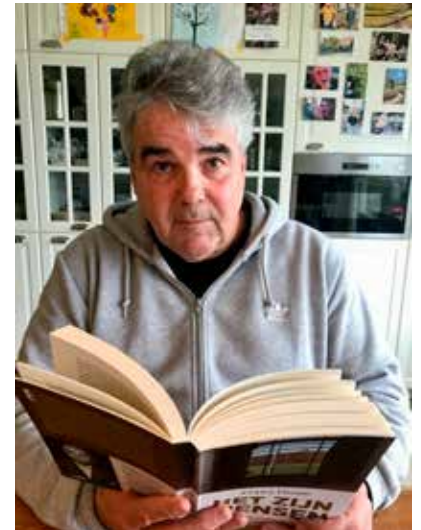
ik voor de tweede keer van school gestuurd en ben ik het huis uitgegaan. Het was een heel andere tijd. Het was niet zo dat ik een jongen was die niet door de beugel kon, maar meer dat ik verbaal heel sterk was, eigenzinnig en lastig in de klas. Ik wilde de revolutie en ik stond stencils uit te delen. In iedere situatie doe ik nog steeds wat ik vind dat ik moet doen. Aan de ene kant brengt me dat heel veel. Mensen vinden mij betrouwbaar; je weet wat je aan me hebt. Maar aan de andere kant ben ik ook niet te sturen. Vanuit mijn opgroeien heb ik een gevoel meegereggen dat alles wat zich in geslotenheid en in het duister afspeelt, dat dat niet oké is. Daar moet frisse lucht bij komen.

Gaat het met Nederland beter worden?

Nee. Wat mij betreft zitten we echt in een neerwaartse spiraal. We leven in een tijd waarin het veroordelen en wegzetten van mensen steeds meer wordt. Veertig jaar geleden kwam het neoliberalisme, waarin iedereen zelf verantwoordelijk was voor zijn eigen lot. Het gaat om geld en positie, niet om gemeenschappelijke en sociale waarden. Het verschil tussen arm en rijk wordt steeds groter. 'Kijk eens naar mij, ik heb een huis en een baan, dat kunnen zij toch ook? Als ze wat meer hun best doen dan zijn ze weer welkom.' Waarbij je natuurlijk volledig voorbijgaat aan de werkelijkheid waar die mensen in zitten. Men heeft het vaak over boeven en slechteriken. Nou, ik niet dus. Ik vind dat wij met z'n allen een grote verantwoordelijkheid hebben over hoe kinderen opgroeien en wat er met kinderen gebeurt. We hebben het altijd over het resocialiseren van die kinderen en van die criminelen. Maar je kunt je ook afvragen of wij met z'n allen niet een keer moeten gaan resocialiseren.

Op de Facebookpagina 'Je bent een Wessaner als...' doen mensen regelmatig hun beklag over vandalisme

Als ik leeftijdgenoten spreek over de jeugd van tegenwoordig, dan vind ik dat daar een behoorlijk geheugenverlies is over hoe wij vroeger waren. Ik heb mijn verhaal opgeschreven. Ik zeg wel eens: we hebben te weinig

jungle in Nederland. Het is allemaal zo georganiseerd. Je ziet geen buurthuizen, geen jeugdthons... De lezers van De Wessaner moeten maar eens nagaan wat wij flikten met bootjes. We kwamen op plekken waar we niet mochten zijn; we waren aan het roken en rommelen... En dat was goed. Om je te kunnen ontwikkelen en op te groeien heb je ruimte nodig om dingen uit te proberen die eigenlijk niet mogen. Om met vallen en opstaan je eigen unieke weg te vinden. Als je dat alleen moet doen met een iPad met spelletjes, een postzegel van een tuintje en een straat waar je niet meer kunt spelen, dan zijn de mogelijkheden wel erg beperkt. Ik vind het ook vervelend als in Westzaan kapot glas ligt of een drugsdealer vanuit een autootje dealt en allemaal troep achterlaat, wat een ander weer kan opruimen. Alleen... Laat ik iets algemeen zeggen over criminaliteit. Als ik die relen in Rotterdam zie, waar ze winkels aan het plunderen zijn, dan wil je niet weten wat ik op dat moment tegen mijn vrouw zeg. Het is mijn onderbuik die dan spreekt. Rutte zegt 'schorem' en 'ze moeten achter de deur' en 'we gaan niet naar hun achtergronden kijken', om het nog maar niet te hebben over de teksten van Sander Dekker. Ik heb weleens met een minister gesproken die zei: 'Je hebt hartstikke gelijk, maar ik hoef niet te doen wat goed is. Ik hoef alleen maar te doen wat mijn kiezers goedvinden.' Mensen snappen best wel dat iemand die je alleen maar straf geeft en tuchtigt, dat die niet als een prettig mens in de samenleving terugkomt.

>> Lees verder op pagina 13